

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 632/2017-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. októbra 2017 predbežne prerokoval návrh [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Romanom Bušom, Tobrucká 6, Bratislava, na preskúmanie rozhodnutia Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií č. VP/12/17/K z 20. júna 2017 a takto

r o z h o d o l :

Návrh [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnený.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bol 14. septembra 2017 doručený návrh [REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovateľ“), ktorým sa domáha preskúmania rozhodnutia Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií (ďalej len „výbor“) č. VP/12/17/K z 20. júna 2017 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) vydaného v konaní podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavný zákon o ochrane verejného záujmu“).

Z návrhu a k nemu pripojených príloh vyplýva, že výbor napadnutým rozhodnutím uložil navrhovateľovi pokutu vo výške 2 649 € z dôvodu, že navrhovateľ porušil čl. 7 ods. 1 písm. e) ústavného zákona o ochrane verejného záujmu tým, že v oznámení funkcií, zamestnaní, činností a majetkových pomerov za rok 2015 podanom do 30 dní od ujatia sa výkonu verejnej funkcie (ďalej len „oznámenie“) neuviedol existenciu pohľadávky voči tretej osobe [ktorej menovitá hodnota v súlade s čl. 7 ods. 4 písm. c) ústavného zákona o ochrane verejného záujmu presahuje 35-násobok minimálnej mzdy]. Pohľadávkou sa v prejednávanej veci rozumie pôžička poskytnutá politickej strane Strana občanov Slovenska vo výške 17 000 € (ďalej aj „pôžička“).

Navrhovateľ v návrhu potvrdzuje skutočnosť, že Strane občanov Slovenska požičal sumu 17 000 €. Pohľadávka mala vzniknúť na základe zmluvy o pôžičke z 10. decembra 2011. Popiera však, že by k 31. decembru 2015 bol vlastníkom akejkoľvek pohľadávky. Argumentuje tým, že 21. novembra 2015 Strane občanov Slovenska (neskôr premenovanej na „SME RODINA – ██████████“; ďalej len „dlžník“) ako veriteľ odpustil dlh s odkladacou podmienkou viazanou na skutočnosť, že dlžník sa do splatnosti dlhu (31. 12. 2020) nestane parlamentnou stranou.

Navrhovateľ v ten istý deň ako dlh podmienene odpustil (21. 11. 2015) postúpil predmetnú pohľadávku zmluvou o postúpení pohľadávky na tretiu osobu (██████████ za odplatu 1 €). Tretia osoba 2. marca 2016 predmetnú pohľadávku zmluvou o postúpení pohľadávky postúpila späť na navrhovateľa (za odplatu 1 €). K tejto okolnosti navrhovateľ výslovne uvádza, že 2. marca 2016 požiadal právnik, aby zabezpečil prevod pohľadávky z tretej osoby späť na neho. Uvedený krok odôvodňuje výslovnou dohodou s ██████████. Navrhovateľ predmetnú pohľadávku v ten istý deň (2. 3. 2016) postúpil na ██████████. Po tom ako sa dlžník stal parlamentnou stranou k splneniu odkladacej podmienky nedošlo.

Navrhovateľ uvádza: *„Z uvedeného a z dôkazov v prílohe vyplýva, že som 31.12.2015 nevlastnil pohľadávky a teda som ich ani nemohol v majetkovom priznaní za rok 2015 ako svoj majetok uviesť. Tieto skutočnosti som chcel Výboru pre nezlučiteľnosť funkcií*

osobne vysvetliť na jeho zasadnutí. Na zasadnutie však nepozvali mňa, ale [REDAKOVANÉ], a preto si myslím, že mi bolo odňaté právo pred Výborom pre nezlučiteľnosť funkcií konať a hájiť sa proti krivému obvineniu, že som si nesplnil zákonnú povinnosť. Čo nie je pravda.“

Navrhovateľ je toho názoru, že výbor a Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky, keďže ide o organizačné zložky Národnej rady Slovenskej republiky, nie sú subjektmi s procesnoprávnou a hmotnoprávnou spôsobilosťou a plnenie v ich prospech nemá oporu v právnych predpisoch. Podľa navrhovateľa uvedené orgány sú nadané len mocou zákonodarnou a v zmysle princípu delby moci majú byť oddelené od moci výkonnej a súdnej z dôvodu, aby sa predišlo vzájomnému zásahu do kompetencií. Z uvedeného dôvodu navrhovateľ ako odporcov v návrhu označuje aj podľa jeho názoru spôsobilé subjekty, a to Národnú radu Slovenskej republiky a Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhovateľ žiada, aby ústavný súd napadnuté rozhodnutie výboru zrušil. Zároveň žiada, aby ústavný súd vyslovil právny názor k subjektivite a spôsobilosti výborov Národnej rady Slovenskej republiky.

II.

Podľa čl. 10 ods. 2 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu dotknutý verejný funkcionár môže podať návrh na preskúmanie rozhodnutia výboru na ústavný súd v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia podľa odseku 1, ktorým bola vyslovená strata mandátu alebo funkcie, alebo podľa čl. 9 ods. 10 do 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia, ktorým bolo rozhodnuté o pokute voči verejnému funkcionárovi. Podanie návrhu na preskúmanie rozhodnutia výboru má odkladný účinok. Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodne o tomto návrhu do 60 dní odo dňa jeho doručenia. Konanie o preskúmaní takéhoto rozhodnutia pred ústavným súdom upravujú ustanovenia zákona. Rozhodnutie ústavného súdu je konečné okrem rozhodnutia podľa čl. 12 ods. 2.

Podľa § 73a ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) konanie sa začína na návrh verejného funkcionára, ktorého sa týka rozhodnutie orgánu, ktorý vykonáva konanie o návrhu vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov podľa ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov alebo podľa osobitného predpisu.

Podľa § 73b ods. 2 zákona o ústavnom súde o návrhu koná a rozhoduje senát ústavného súdu na neverejnom zasadnutí.

Podľa § 73b ods. 3 zákona o ústavnom súde ak senát ústavného súdu zistí, že konanie verejného funkcionára je v rozpore s ústavným zákonom o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov alebo s osobitným predpisom, rozhodnutie orgánu svojím uznesením potvrdí. V opačnom prípade napadnuté rozhodnutie orgánu senát ústavného súdu nálezom zruší.

Podľa uznesenia sp. zn. PLz. ÚS 1/07 z 2. mája 2007 prijatého podľa § 6 zákona o ústavnom súde o zjednotení odchylných právnych názorov senátov ústavného súdu sa aj na konanie vo veciach podľa čl. 9 a nasl. ústavného zákona o ochrane verejného záujmu vzťahuje § 25 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sa každý návrh predbežne prerokuje.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne

neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

III.

Predmetom konania je preskúmanie napadnutého rozhodnutia. Navrhovateľ konaniu vytýka nedostatky procesné aj hmotné. Namietá, že nebol pozvaný na schôdzu výboru vec osobne vysvetliť napriek tomu, že ██████████ na schôdzi výboru prítomný bol (na základe čoho tvrdí odňatie možnosti sa pred výborom hájiť a konať), a namietá, že pohľadávku k rozhodnému dátumu nevlastnil, pretože sa svojho majetkového práva už popísaným spôsobom vzdal. Napokon žiada aj vyslovenie právneho názoru na právomoc výboru vo veci konať z pohľadu teórie deľby moci.

Výbor inicioval konanie vo veci na základe informácie zverejnenej v médiách. Uvádza, že 31. januára 2017 boli v médiách zverejnené informácie odôvodňujúce začatie konania, konkrétne neuvedenie pôžičky v oznámení.

Výbor si uvedenú skutočnosť overil na základe výročnej správy dlžníka (politickej strany SME RODINA – ██████████) za rok 2015, ktorá poskytnutie pôžičky v bode G. Osobitná evidencia príjmov z pôžičiek a úverov podľa § 22 ods. 2 zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov potvrdzovala.

Výbor uznesením č. 121 z 28. marca 2017 na základe čl. 9 ods. 2 písm. a) ústavného zákona o ochrane verejného záujmu začal konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov (ďalej len „uznesenie o začatí konania“).

Výbor v súlade s čl. 9 ods. 4 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu požiadal navrhovateľa o stanovisko k veci.

Navrhovateľ sa k uzneseniu o začatí konania vyjadril listom zo 4. apríla 2017. V liste spochybnil mediálny zdroj informácie (denník Hospodárske noviny), necítil sa povinný vyjadriť sa k začatiu konania a poprel uvedenie nepravdivých údajov v oznámení.

Výbor sa oboznámil aj s listom navrhovateľa odoslaným mu 23. marca 2017, v ktorom popiera, že by mal pohľadávku voči dlžníkovi, keďže sa jej vzdal skôr, než sa stal poslancom parlamentu. Z procedurálneho hľadiska nenavrhol žiaden postup ani dokazovanie.

Výbor použil ako podklad pre rozhodnutie tiež vyjadrenie [REDAKOVANÉ] z 30. mája 2017 a zápisnicu z 10. schôdze výboru z 20. júna 2017, v ktorých [REDAKOVANÉ] potvrdil, že navrhovateľ mu pohľadávku postúpil (zmluvou o postúpení pohľadávky z 2. marca 2016).

V nadväznosti na tvrdené výbor vykonal kontrolu oznámenia a zistil, že navrhovateľ v ňom neuviedol existenciu pôžičky.

Výbor považoval obranu navrhovateľa spočívajúcu v tvrdení, že odpustením a postúpením pohľadávky sa zbavil majetkových práv, za účelovú. Poukázal na to, že k odpusteniu pohľadávky vo veci *de facto* nedošlo, došlo iba k postúpeniu pohľadávky za odplatu. V súvislosti s uvedeným poukázal na znenie § 524 až § 527 a § 657 až § 658 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a na to, že pohľadávka sa v oznámení podľa čl. 7 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu uvádza až do doby jej uhradenia.

IV.

V konaní nebola spornou skutočnosť, či navrhovateľ požičal dlžníkovi pôžičku. Sporným momentom konania nie je ani to, či navrhovateľ bol výborom vyzvaný k veci sa vyjadriť (čl. 9 ods. 4 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu). Navrhovateľ sa na výzvu výboru k veci vyjadril listom zo 4. apríla 2017 a listom odoslaným výboru 23. marca 2017. Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že obe podania obmedzil na popretie uvedenia nepravdivých údajov v oznámení.

Podľa čl. 9 ods. 4 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu orgán podľa odseku 1 (v posudzovanom prípade výbor, pozn.) umožní verejnému funkcionárovi, proti ktorému sa vedie konanie, aby sa vyjadril k podnetu; ak je to potrebné, vykoná ďalšie dokazovanie.

Z uvedeného vyplýva, že výbor nemal explicitne procesne stanovenú povinnosť pozývať navrhovateľa na schôdzu výboru pre účely podania osobného vysvetlenia. Písomné vedenie konania v posudzovanom prípade nepredstavovalo pre navrhovateľa ujmu, keďže navrhovateľ dostal priestor k veci sa riadne vyjadriť a vo veci bolo meritórne hodnotené aj jeho nevyžiadané podanie (list odoslaný výboru 23. marca 2017).

Podanie osobného vysvetlenia [REDAKOVANÉ] na 10. schôdzi výboru, ktorá sa konala 20. júna 2017, tiež nie je nevyhnutné vnímať ako procesné pochybenie. Článok 9 ods. 4 ústavného zákona podanie osobného vysvetlenia nevyklučuje. Uvedené je potrebné chápať aj v súvislosti s ďalšou okolnosťou v posudzovanom prípade. Tou je, že napadnuté rozhodnutie explicitne uvádza, že navrhovateľ (okrem dvoch už uvedených podaní, ktoré tvoria podklad napadnutého rozhodnutia) iný procesný postup ani dokazovanie vo veci nenavrhol. Naopak, v liste zo 4. apríla 2017 sa okrem popretia uvedenia nepravdivých údajov v oznámení necítil byť povinný k veci vyjadrovať. Navrhovateľ tieto skutočnosti v návrhu nespochybňuje a ani netvrdí, že by sa účasti na zasadnutí výboru akýmkoľvek spôsobom domáhal. Ústavný súd preto nemá dôvod považovať tvrdenie navrhovateľa o tom, že svoje konanie chcel osobne na zasadnutí výboru vysvetľovať, za vierohodné.

Z uvedených dôvodov ústavný súd považuje námietku navrhovateľa, ktorou tvrdí, že mu bola odňatá možnosť sa pred výborom hájiť a konať, za zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu nie je vierohodnou ani námietka navrhovateľa, podľa ktorej pohľadávku v rozhodnom čase nevlastnil.

Nemožno prehliadať skutočnosť, že navrhovateľ sa v konaní bráni preukázaním sledu právnych úkonov, ktorými mal dospieť k oslobodeniu sa od vlastníctva pohľadávky. Ústavnému súdu predkladá tvrdenie o vzdaní sa majetkového práva. Z predložených príloh je na prvý pohľad možné si všimnúť, že dohoda o odpustení dlhu z 21. novembra 2015 je uzavretá medzi navrhovateľom ako veriteľom na jednej strane a dlžníkom, ktorý je pri tomto právnom úkone zastúpený navrhovateľom na strane druhej. Vyhotovenie takejto dohody so sebou nesie vysokú toleranciu právny úkon antidatovať, resp. prispôbovať rôznym okolnostiam. Odpustenie dlhu navrhovateľ podmieňuje odkladacou podmienkou. Motiváciu k tomuto kroku neuvádza, má však neodkladnú potrebu podmienene odpustení dlh v ten istý deň postúpiť tretej osobe. V nadväznosti na odkladaciu podmienku si cení pohľadávku v pôvodnej výške 17 000 € na 1 €.

Z konania navrhovateľa badať, že záujem vzdať sa majetkového práva nikdy nemal. Nasvedčuje tomu snaha reálne oslabiť navonok tvrdenú vôľu dlh odpustiť. Tú ústavný súd vidí najprv v podmienení odpustenia dlhu (čím navrhovateľ pohľadávku znehodnocuje), následne v uvažovaní o dlhu ako o stále živej pohľadávke súcej na postúpenie, až napokon v expresnom postúpení znehodnotenej pohľadávky tretej osobe. Všimnúť si možno, že vôľa navrhovateľa konštantne smeruje iba k zníženiu hodnoty pohľadávky s výhľadom na jej postúpenie, nie k jej odpusteniu (pričom za ďalším horizontom sa skrýva spätné postúpenie pohľadávky až napokon nesplnenie odkladacej podmienky, čím sa pohľadávka vracia k pôvodnej hodnote).

Navrhovateľ ďalej uvádza, že sa s [REDAKOVANÉ] dohodol na prevode pohľadávok – v účtovnej dokumentácii stále vedených na meno navrhovateľa. Z toho dôvodu (2. 3. 2016) požiadal právnik, aby zabezpečil prevod pohľadávky z tretej osoby späť na navrhovateľa.

Na už uvedenom mieste si možno všimnúť zavŕšenie vôle navrhovateľa smerujúcej k obchádzaniu zákona. Postúpenie pohľadávky na tretiu osobu a dohoda navrhovateľa s [REDAKOVANÉ] o tom, že tretia osoba prevedie pohľadávku na navrhovateľa späť, nasvedčujú tomu, že tretia osoba nikdy nemala záujem pohľadávku vlastniť. Navrhovateľ dokonca uvažuje o tretej osobe ako o subjekte nemajúcom vlastnú vôľu, pretože na postúpení pohľadávky späť sa vopred dohodol s [REDAKOVANÉ]. Následne tretia osoba ochotne postupuje pohľadávku na navrhovateľa späť za rovnakú odplatu, ako ju získala – 1 €. Uvedená skutočnosť podporuje názor o tom, že tretia osoba už vopred nemala záujem na plnení z pohľadávky.

Z uvedených dôvodov ústavný súd považuje námietku navrhovateľa, ktorou tvrdí, že pohľadávku v rozhodnom čase nevlastnil, za zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Požiadavke na vyslovenie právneho názoru na právomoc výboru vo veci konať z pohľadu teórie del'by moci nie je možné vyhovieť.

Podľa čl. 9 ods. 1 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu konanie o návrhu vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov vykonáva:

- a) výbor, ak ide o verejných funkcionárov uvedených v čl. 2 ods. 1 písm. a) až n) a t) až zk),
- b) obecné zastupiteľstvo, ak ide o verejných funkcionárov uvedených v čl. 2 ods. 1 písm. o) a p),
- c) zastupiteľstvo vyššieho územného celku, ak ide o verejných funkcionárov uvedených v čl. 2 ods. 1 písm. q) a r),

d) akademický senát verejnej vysokej školy, ak ide o verejných funkcionárov uvedených v čl. 2 ods. 1 písm. s).

Ústavný zákon o ochrane verejného záujmu ukladá viesť konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov orgánom vymedzeným v čl. 9 ods. 1 tohto ústavného zákona. Medzi vymedzené orgány patrí výbor. Právomoc výboru vo veci konať je teda založená právnou úpravou. Úlohou ústavného súdu v predmetnom konaní nie je posúdenie súladu čl. 9 ods. 1 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu s ústavou.

Z uvedených dôvodov ústavný súd považuje požiadavku navrhovateľa, ktorou žiada vyslovenie názoru na právomoc výboru vo veci konať, za zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Z povahy veci vyplýva, že v konaní o preskúmanie rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov leží dôkazné bremeno primárne na dotknutom verejnom funkcionárovi (navrhovateľovi), ktorý k tomu, aby bol v konaní pred ústavným súdom úspešný, musí preukázať, že jeho konanie ako verejného funkcionára nebolo v rozpore s príslušnými ustanoveniami ústavného zákona o ochrane verejného záujmu, teda, že povinnosti verejného funkcionára vyplývajúce z tohto ústavného zákona neporušil, a preto nebol dôvod na to, aby bol sankcionovaný napadnutým rozhodnutím, ktorého súčasťou je spravidla aj pokuta (II. ÚS 125/2016).

Ústavný súd dospel k záveru, že argumentácia navrhovateľa voči napadnutému rozhodnutiu je nedôvodná, teda nezakladá také dôvody na spochybňovanie napadnutého rozhodnutia výboru, ktoré by bolo potrebné posúdiť po prijatí návrhu na ďalšie konanie. Ústavný súd preto návrh navrhovateľa ako celok odmietol už pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd v závere dodáva, že z dôvodovej správy k čl. 4 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu vo vzťahu k všeobecným povinnostiam a obmedzeniam vyplývajúcim pre verejného funkcionára vyplýva, že účelom ich dodržiavania pri výkone

verejnej funkcie je zaručiť požadovanú ochranu verejného záujmu a zároveň vysoký morálny kredit verejných funkcionárov (II. ÚS 125/2016).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. októbra 2017